

ÇOK-ROTORLU RÜZGAR TÜRBİN SİSTEMLERİNİN İNCELENMESİ

B. Kıvanç Deneçli¹, Mutlu BOZTEPE²

¹Türkerler Holding, ²Ege Ü. Müh. Fak. Elk.-Elo. Müh. Blm.

¹bkivanc.denecli@turkerler.com, ²mutlu.boztepe@ege.edu.tr

Potansiyel

- “A multirotor system (MRS) is defined as containing more than one rotor in a single structure. MRSs have a great potential as a wind turbine system, saving mass and cost, and showing scale ability”.

2019, A New Approach Toward Power Output Enhancement Using Multirotor Systems With Shrouded Wind Turbines, Ohya Yuji, Professor, Watanabe Koichi,

- “Soon there will be multi-rotors on the horizon! ”.

2010, Performance of windturbines in a closely spaced array. Renewable Energy World, 2(3):32–36, D. Ransom, J.J. Moore, and M. Heronemus-Pate.

TÜRKİYE'NİN RÜZGAR ENERJİSİ YATIRIMLARININ GELİŞİMİ

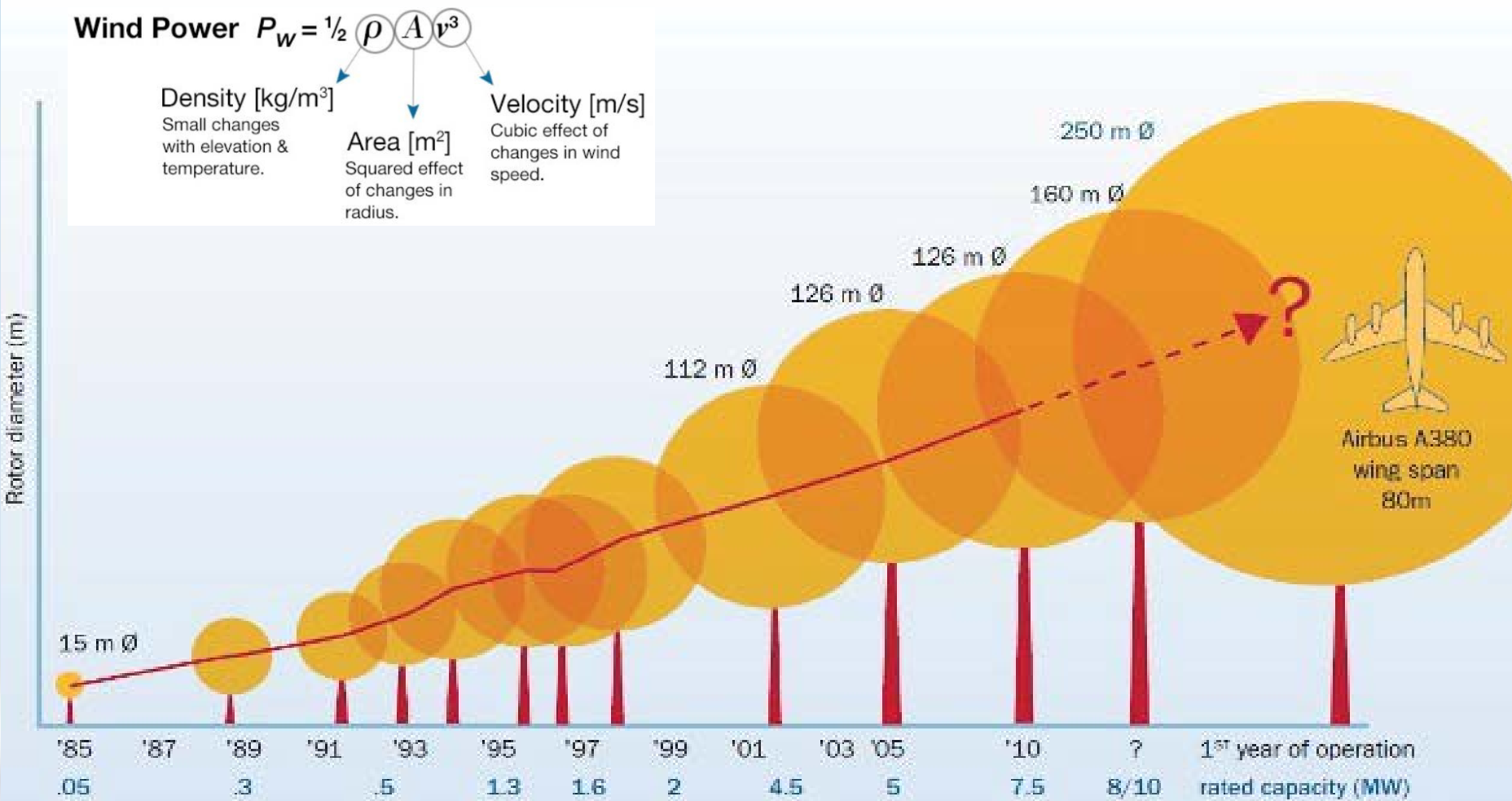
Tarama çapı ya da «kanat uzunluğu» açısından tekli rotor sisteminin gelişimi

Wind Power $P_w = \frac{1}{2} \rho A v^3$

Density [kg/m³]
Small changes with elevation & temperature.

Area [m²]
Squared effect of changes in radius.

Velocity [m/s]
Cubic effect of changes in wind speed.

- E-126; 7,5 MW; 126m
- V164; 8MW; 164 mt
- SG10.0-193DD; 10MW; 193 mt
- GE Haliade 12 MW, 220mt

European Wind Energy Association, 2011.
 Upwind Design Limits And Solution for Very
 Large Wind Turbines: A 20 MW Turbine Is Feasible

		Reference wind turbine 5MW	Extrapolated turbine 10MW	Extrapolated virtual turbine 20 MW
Rating	MW	5	10	20
Wind Regime		IEC class 1B	IEC class 1B	IEC class 1B
No of blades		3	3	3
Rotor orientation		Upwind	Upwind	Upwind
Control		Variable speed, control pitch	Variable speed, control pitch	Variable speed, control pitch
Rotor diameter	M	126	178	252
Hub height	M	90	116	153
Max rotor speed	Rpm	12	9	6
Rotor mass	Tones	122	305	770
Tower top mass	Tones	320	760	880
Tower mass	Tones	347	983	2780
Theoretical electricity production	GWh	369	774	1626

Lojistik Sorunu

Videoda
görülen
normal
boyutlar
diyebileceğimi
z 3MW lık bir
türbinin 57
metrelik bir
kanadıdır

<https://www.youtube.com/watch?v=iTpZ5V4HrK4>

**Sadece kanatlar mı büyük iç ihtiyaç?*

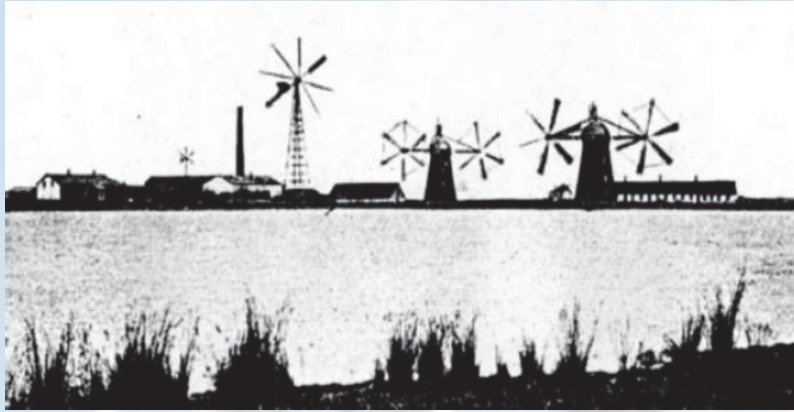

<https://www.youtube.com/watch?v=GDybp5pAkQ>

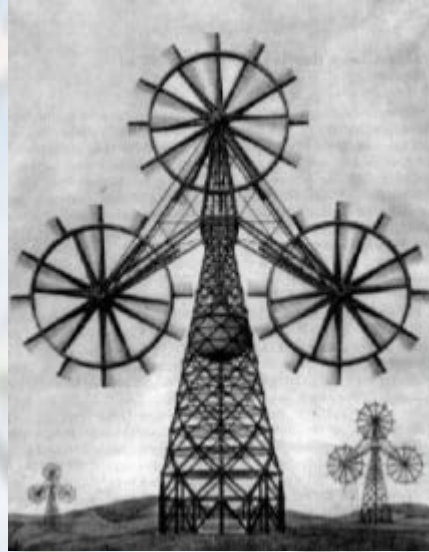

[https://www.enercon.de/fileadmin/Redakteur/Medien-Portal/broschueren/pdf/en/ENERCON Produkt en 06 2015.pdf](https://www.enercon.de/fileadmin/Redakteur/Medien-Portal/broschueren/pdf/en/ENERCON_Produnkt_en_06_2015.pdf)

Çok rotorlu sistemler (MRS)

Danimarka 1873

Honnef 1926

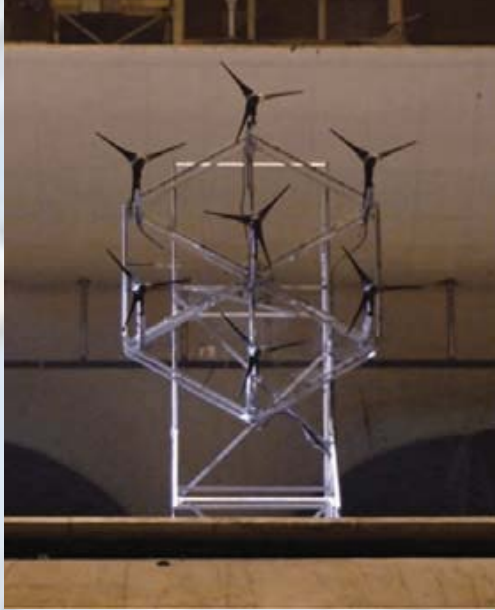

Heronemus 1976

Lagerway 1995

Heronemus

NASA 2010

- Patenti Heronemus'a ait olan 7 rotorlu sistem 2010 yılında Güney-Batı Araştırma Enstitüsü tarafından NASA Langley rüzgar tüneline test edilmiş ve rotorlar arasında hiçbir negatif etkileşim saptanmamıştır.
- 2014 yılında Chasapogiannis CFD simülasyonları ile 7 rotorlu sistemi simule etmiş ve %3 lük bir güç artışı tespit etmiştir.
- Daha büyük ölçekte Jamieson ve Branney 45 rotorlu 20 MW gücünde bir türbin kurgulamışlar ve bunun üzerinden kütle ve maliyette azalma olduğunu göstermişlerdir.

Mowian Projesi

- Almanya'da TU Berlin ve Brose işbirliğinde 24 rotorlu bir MRS hayata geçiriliyor.
- Bu çalışma üzerinden her biri 590 W gücünde 2 kanatlı 3900 rotorlu toplam 2,3MW kurulu gücünde bir önerme ortaya koyuyorlar.
- Bunu bir Enercon E-82 ile karşılaştırdığınızda %60 oranında ağırlıkta azalma olacağı öngörülüyor. E-82 nin sadece %20 si kadar bakır kullanılacağı raporlanıyor. Kapasitedeki artışı göz önüne aldığınızda masraftaki azalma çok büyük olduğu gözükmektedir.

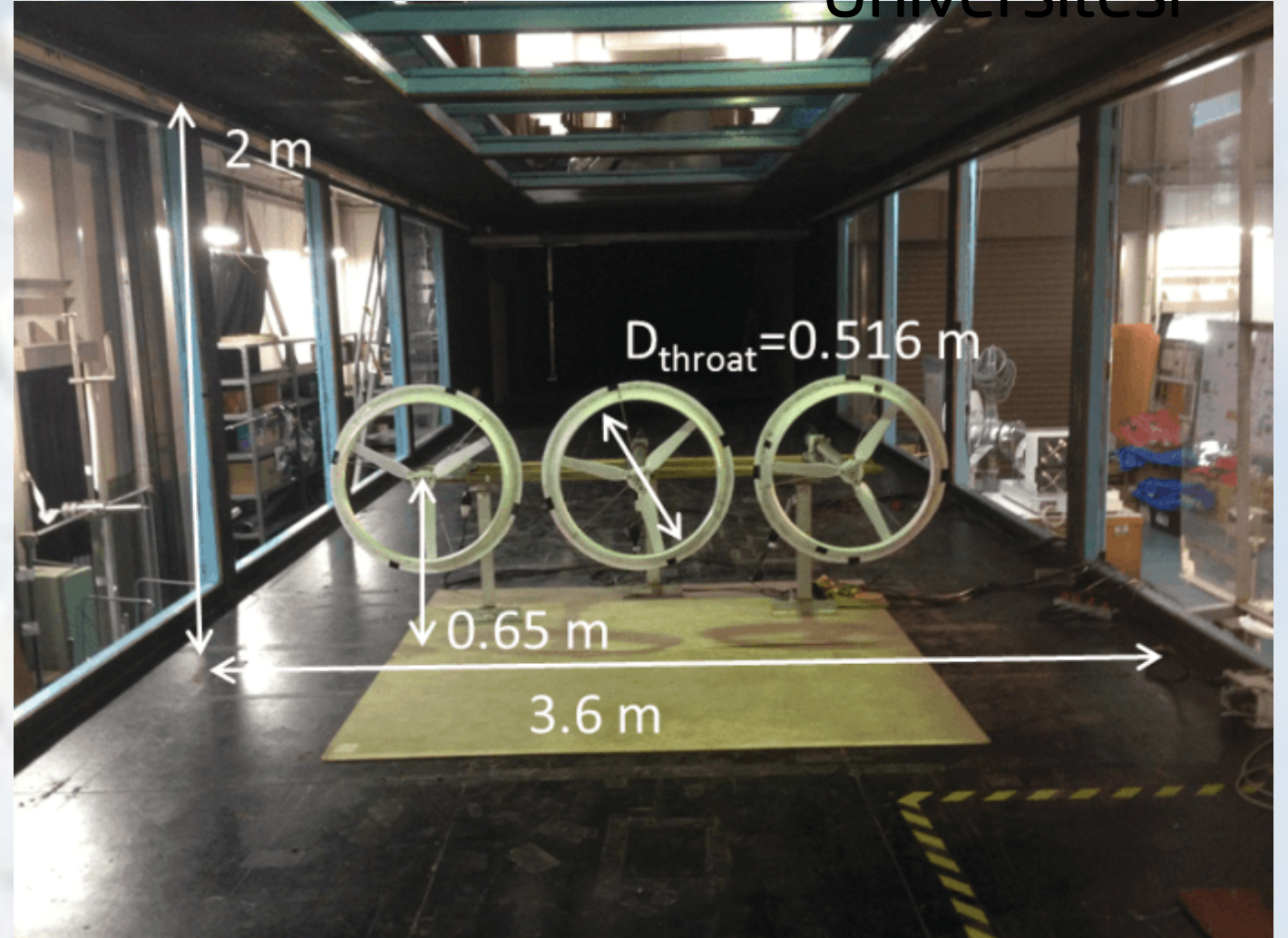
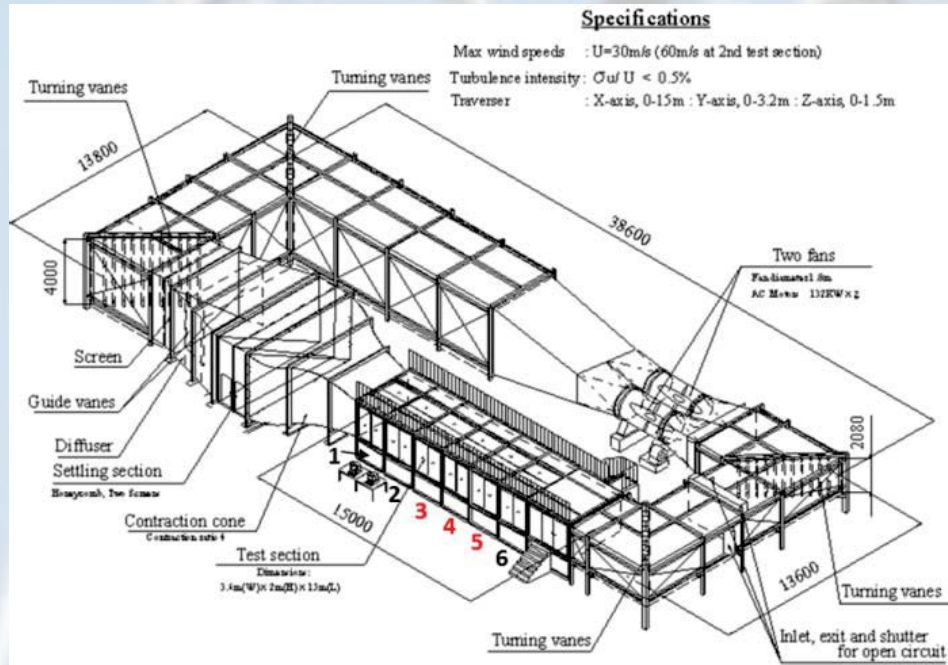
2016 Nisan: VESTAS 4R-V29

«It was definitely worth giving it a chance.»

- 900kW gücündeki bu türbin 2016 yılı başlarında ar-ge çalışması olarak Danimarka Teknik Üniversitesi test sahasında kurulmuştur. 4 adet 29 metrelik V29-225kW tipi türbinden oluşmaktadır. Yapılan ölçümlerde klasik

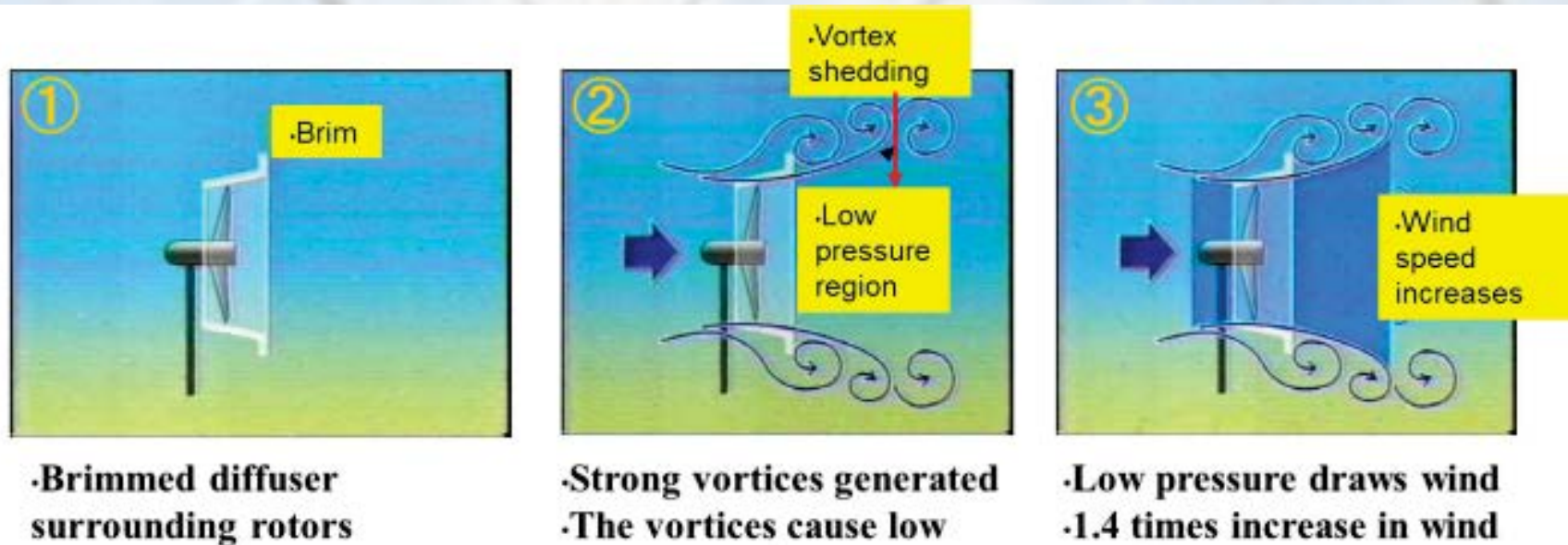

2017 Şubat; Aerodynamics of Multi-Rotor Wind Turbine, Araştırmacı: Uli Göltenbott, Yürütücü: Prof. Yuji Ohya, Kyushu Üniversitesi

DAWTs (Diffuser Augmented Wind Turbines)

- Türbin performansını arttırmak için, rüzgar akışını arttırmak üzere türbin etrafını sarmalayan bir geçiş kanalı.
- Rainbird and Lilley, Foreman et al, Igra and Abe et al gibi birçok araştırma yapılmış ve 2007 yılında CFD sonuçları ile birlikte deneysel sonuçlarını yayınlayan Hansen et al ve van Bussel performans artışı tespit etmişlerdir.

2017 Şubat;

Aerodynamics of Multi-Rotor Wind Turbine, Araştırmacı: Uli Göltenbott, Yürütücü: Prof. Yuji Ohya, Kyushu Üniversitesi

- Deneysel sonuçlarda %8-%10 oranında güç artışı elde edilmiştir.
- Optimum S/D oranını 0.1-0.2 olarak belirlemiştir.

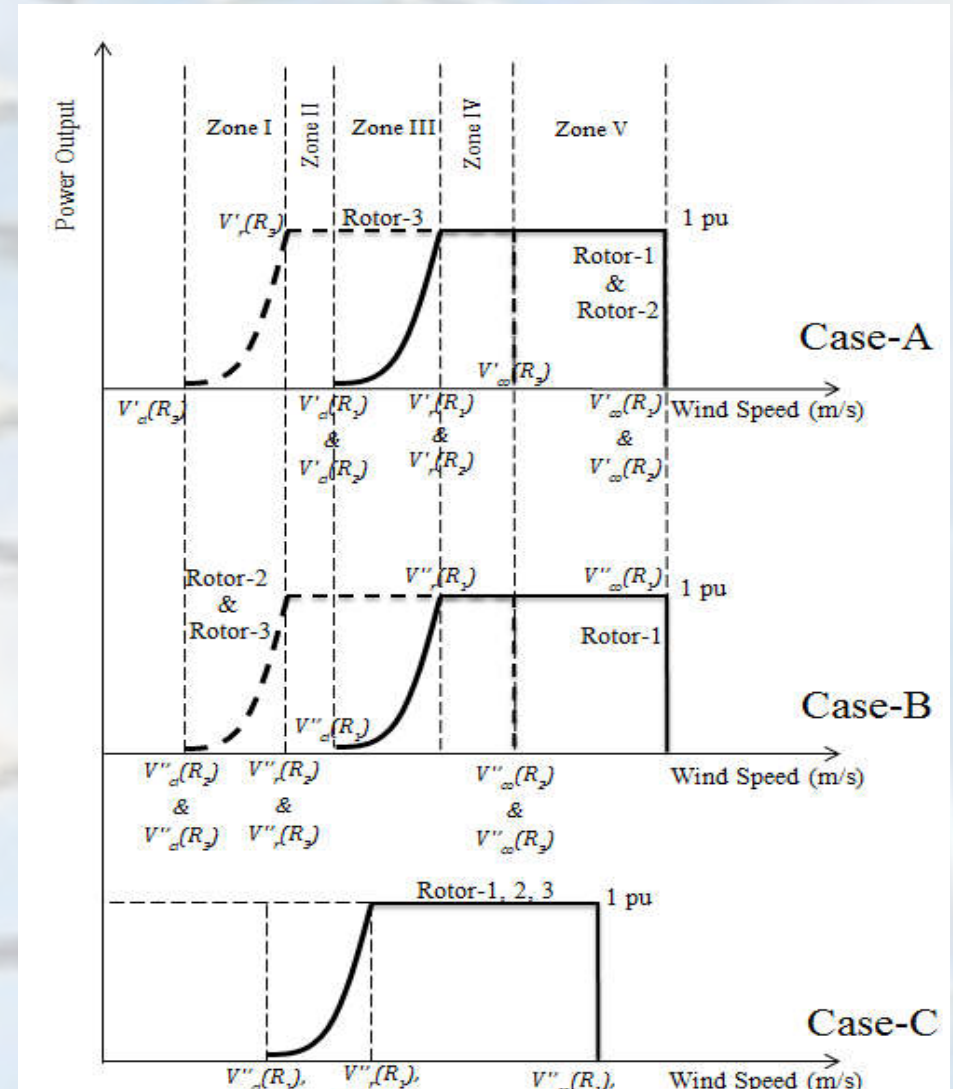
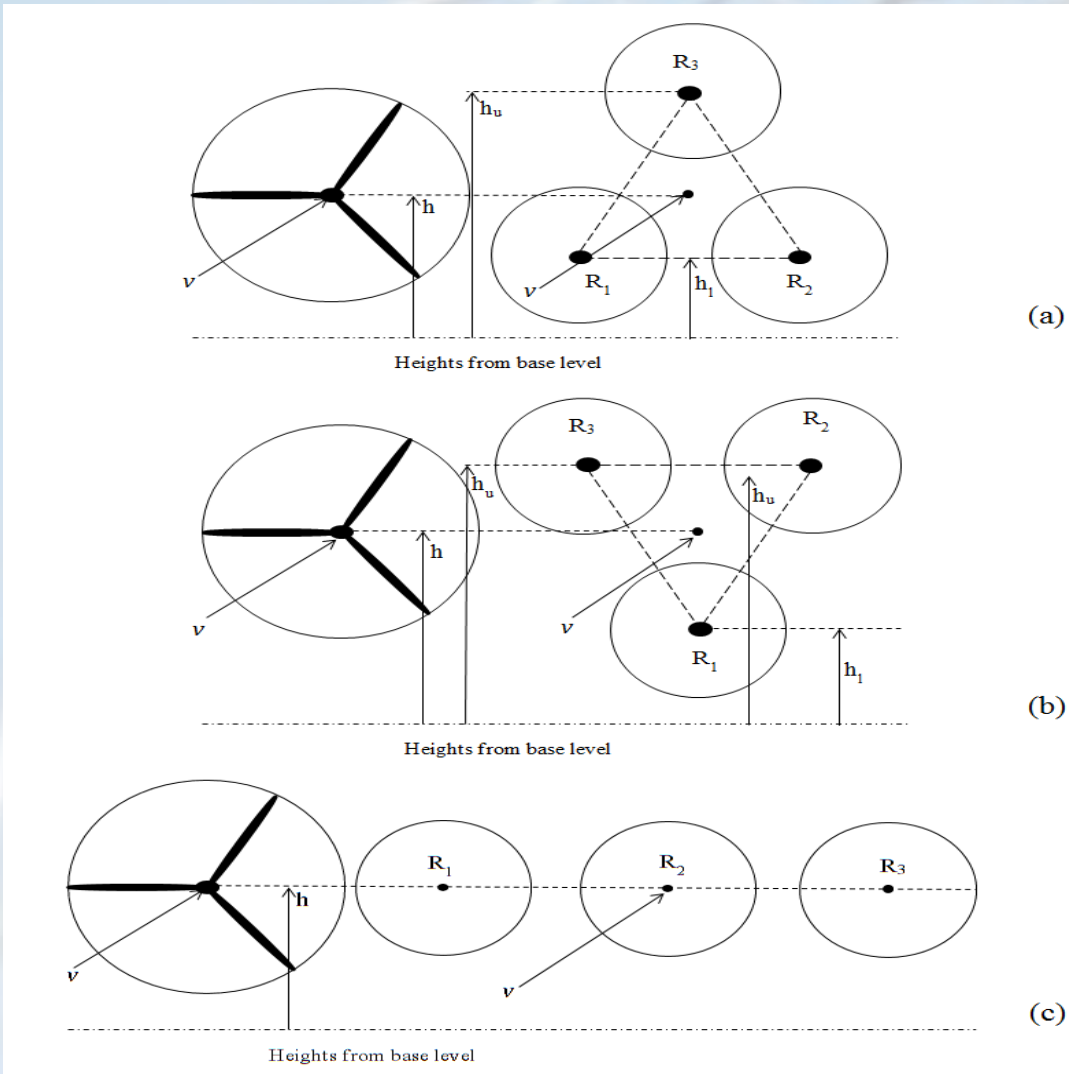

(a) 3kW MRS

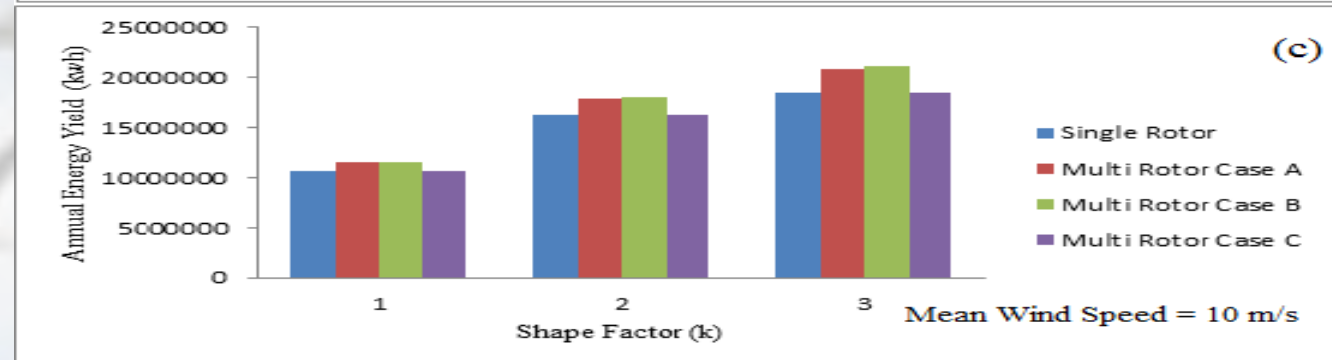
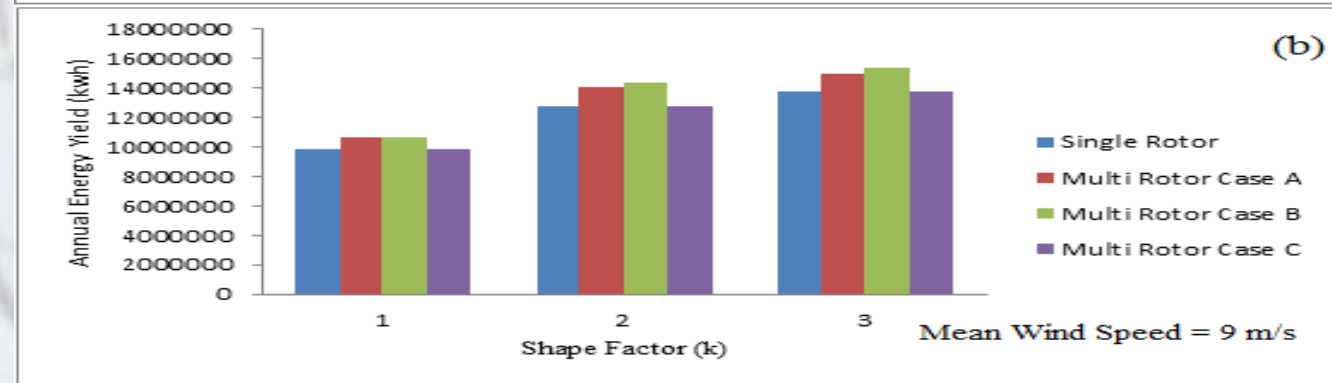
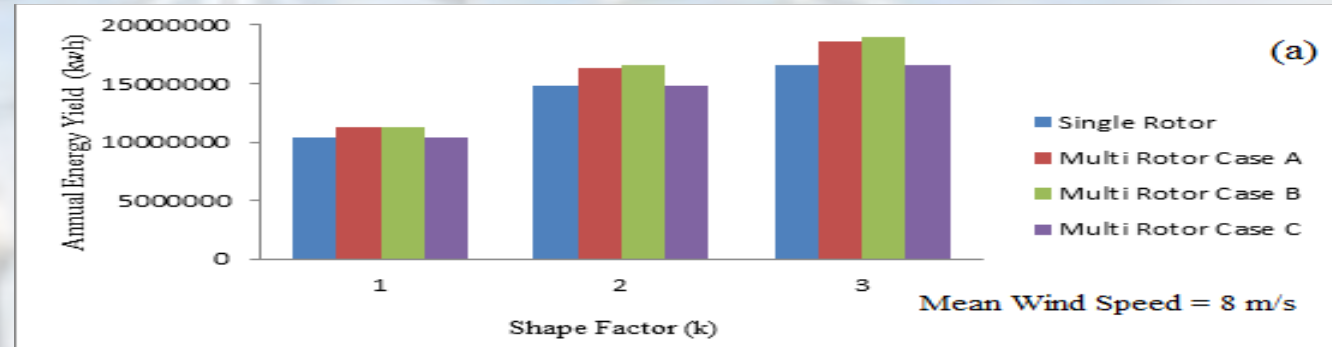
(b) 10kW MRS

2018 Aralık, Performance and Economic Analysis of Multi-Rotor Wind Turbine Navjot Singh Sandhu, Saurabh Chanana

2018 Aralık,
Performance and Economic Analysis of Multi-Rotor Wind Turbine
Navjot Singh Sandhu, Saurabh Chanana

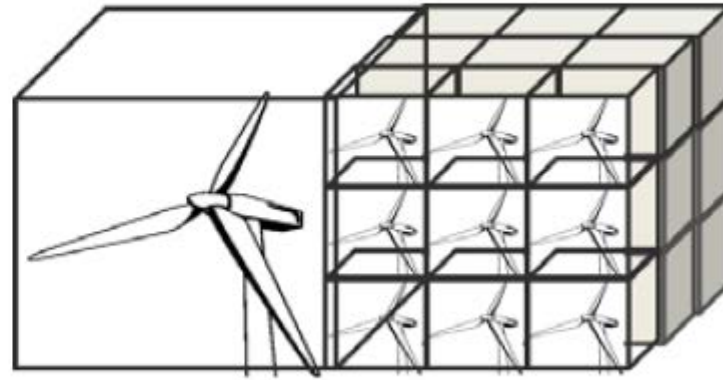
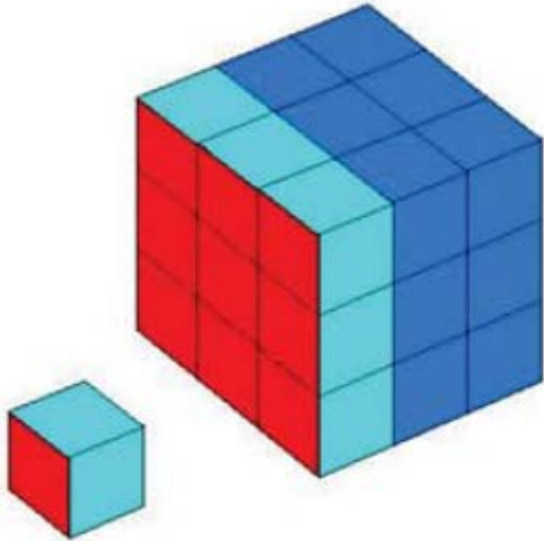
- Weibull dağılımı simülasyonu ile elde edilen sonuçlar

Kütle rotor sayısının kökü oranında azalıyor!

Göltenbott, 2017 de yaptığı bir çalışmada tek ve çok rotorlu modellemede toplam kütle oranı arasındaki ilişkiyi çıkararak “rotor sayısı arttıkça toplam kütleden tasarruf edildiğini” saptamıştır.

$$m = \frac{1}{\sqrt{n}} M$$

2018 Aralık,
Performance and Economic Analysis of Multi-Rotor Wind Turbine
Navjot Singh Sandhu, Saurabh Chanana

Maliyet düşüşü :
16%

[24-26]	Project Cost of 3000 kW Wind Project →		4433000 USD
	Cost of Single Rotor Wind Turbine of 3000 kW →		3058770 USD
Sr No	Wind turbine component	Component costs (\$) of Single-rotor wind turbine	Component costs (\$) of Multi-rotors wind turbine
1	Rotor Blades	627604	581740
2	Rotor Hub	102214	141336
3	Rotor Bearing	72780	49308
4	Pitch System	163477	158611
5	Gearbox(with kg=1)	366272	366272
6	Tower	726125	508287
7	Foundation	709280	409502
8	Other components	291018	291018
9	Support Structure (Spars + Cables)	-----	46872*
Total Cost		3058770	2552946

*prices as per USA market

AVANTAJLARI

- Kanat, rotor, generator vb arızalarda daha az enerji kaybı.
- Bakım Masrafları
- Standardizasyon
- V_{cut-in} düşük, ve daha hızlı.
- Maliyet
- Düşük türbülans

Teşekkürler

Furling

